

זורין, שלום (1974-1902)

(Shalom Zorin). מפקד פרטיזנים. ז' נולד במינסק והיה נגר במקצועו. ב-1917-1920 השתתף כפרטיזן יהודי במלחמת האזרחים. אחרי כיבוש מינסק בידי הגרמנים בסוף יוני 1941 היה ז' בגטו שהוקם בעירו, עבד במחנה של שבויי מלחמה, הכיר שם את הקצין הסובייטי השבוי סמיון גנזאנקו ובסוף 1941 ברחו שניהם ליערות שבאיזור סטרואה סילו (Staroe Selo, כ-30 ק"מ מדרום-מערב למינסק). עם אחרים הקימו ז' וגנזאנקו גדוד פרטיזנים על-שם פרחומנקו ובו 150 אנשים, חלק ניכר מהם יהודים. עם גידול מספר היהודים ביחידה גברה בו האנטישמיות ורבו ההתנגשויות בין יהודים ללא-יהודים. ז' הגן על היהודים, ולפיכך הטיל עליו גנזאנקו, שהיה למפקד החטיבה, להקים יחידת פרטיזנים יהודים, 'יחידה 106' (לימים – יחידת ז') שתקלוט את היהודים הנמלטים מהגטאות. בראשיתה היו ב'יחידה 106' שישים איש ולהם 15 רובים. במרוצת הזמן גדלה היחידה עד ל-800 נפש. בעקבות ההתקפות התכופות שערכו יחידות משטרה בילרוסית וגרמנים באיזור סטרואה סילו העתיקה 'יחידה ז' את בסיסה ליערות נליבוקי (Naliboki), סמוך לבסיסה של יחידות פרטיזנים רבות.

במטהו של ז' היו ראש-המטה – אנטולי ורטהיים, הקומיסר – חיים פוגלמאן, וראש 'המחלקה המיוחדת', המופקדת על בטחון פנים – מלצר. הקשר עם גטו מינסק נשמר באמצעות נערים בני 11-15, והם גם הובילו ליערות קבוצות גדולות של יהודים שברחו מהגטו. ב'יחידת ז' נכלל מחנה אזרחי יהודי, ובו בעלי-מקצוע, שהקימו ביער בתי-מלאכה ושירתו את יחידות הפרטיזנים בכול האיזור: מתפרה, סנדלריה, מאפייה, בית-חרושת לנקניק, בית-מלאכה לתיקון נשק ולייצור פצצות, טחנת-קמח, וכן בית-חולים גדול עם רופאים ממינסק. במחנה נחוגו חגים סובייטים וחגים יהודיים (פסח, חנוכה), הוקם בית-ספר ובו למדו כ-70 ילדים בני גילים שונים. ביחידה הקרבית היו כ-100 איש. ז' הצטיין ביחסו האבהי לכול אדם ביחידתו, וראה את משימתו העיקרית בהצלת יהודים. בקרב שנערך ביולי 1944 עם יחידת גרמנים בנסיגתה, נפלו שבעה מאנשיו וז' נפצע ברגלו. ב-1971 עלה ז' לישראל.